

סיפורים נפלאים פרשת וישב

"וישב יעקב" (לז, א)

ביקש לישב בשלווה, קפץ עליו רוגזו של יוסף (רש"י).
צדיקים תחילתם ייסורים וסופן שלווה (אמרי שפר).

ר' אלעזר בר' שמעון קרא בכל ערב לייסורים "אחי ורעי בואו" ...
ובבוקר הוציא מתחתיו 60 סדינים ספוגי דם ומוגלה (ב"מ פד).
נדמיין לעצמנו, אדם שמדי שבוע הולך למקום מסוים, שם הוא
משלם ממיטב כספו תמורת... כאבים איזמים, ועוד בסוף הוא
מודה מקרב לב, וכך זה נמשך במשך חודשיים תמימים, כל אחד
יאמר שהאיש - "לא נורמלי", כנראה הוא שוטה - שלקה בנפשו.
לא ייתכן להסביר תופעה שכזו.

ומה לגבי אם האדם בריא בנפשו לחלוטין... איננו מטורף כלל
וכלל, ולמעשה המקום הזה שהוא מבלה בו מדי שבוע, זו בכלל -
מרפאת שיניים. הוא משלם כסף בעצם לרופא שלו, והכסף
שהוא משלם - זה אך ורק לטובתו - שהרי ברור שאם הרופא לא
יטפל בשן הכואבת - הוא יסבול כאבים קשים ואיזמים בעתיד.
מפליא לגלות שכשמבינים את המשמעות - הכל נראה אחרת.
כל אחד עובר בחייו מגוון רחב של ייסורים וכאבים עד בלי די.
ומה עושים? בוכים ומתלוננים ואף מתקשים להתמודד, ובצדק,
ייסורים הם לא דבר של מה בכך, ובפרט אם אין להם משמעות.
לכן אל לנו לשפוט אדם המקבל ייסורים באהבה, הוא לא טיפש,
הוא פשוט מבין שלמעשה, בסך הכל מתקנים לו את "השן"
והכאבים הם סיוע לגוף - מניעה של כאב גדול יותר בעתיד. וכמו
שאדם כזה מרגיש בטוח כאשר הוא נמצא בידי הרופא, כך עלינו
להרגיש שכל מה שעובר עלינו, זה רק לטובתנו המלאה.
האם זה מוזר להודות לרופא שיניים אחרי טיפול?...

"וישמע ראובן ויצילהו מידם" (לז, כא)

2 פעולות נעשו כאן, ראובן פתח בהצלה תחילה שנאמר "וישמע
ראובן ויצילהו מידם" וזכה שפתח הכתוב בו בערי מקלט תחילה
(דברים ד, מד) "את בצר במדבר בארץ המישור לראובני".
ויהודה שעליו נאמר "ויאמר יהודה אל אחיו מה 'בצע' כי נהרוג
את אחינו".

ולכאורה צריכים להבין, הרי עצתו של ראובן היתה להשליכו
הבורה, והבור היה מלא נחשים ועקרבים, ואילו יהודה ייעצם
למכרו, שלא היתה כרוכה בזה סכנת נפשות, ולמה מהללים
פעולת ראובן ומגנים עצת יהודה, עד כדי כך שרבי מאיר אומר
(סנהדרין ו:): לא נאמר "ובוצע ברך ניאף ה" (תהילים ג, י) אלא
כנגד יהודה, וכל המברך (משבח) את יהודה הרי זה מנאץ.

בעת שנשא דברים לטובת מוסדותיו המפורסמים, אמר הרב
מפוניבז' הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זי"ע כך: "קח בחור יהודי
יחיד בן 17 ושים אותו במצרים - הוא בסכנה רוחנית עצומה, מה
יעשה הבן ולא יחטא... לכן מגנים חז"ל את עצת יהודה "לכו
ונמכרנו" שיש בה אמנם הצלה גשמית מנחשים - אך סכנה
רוחנית עצומה, וכל המשבח דבר זה הרי זה מנאץ. אבל בהצלת
ראובן כתוב בפסוק "למען הציל אותו מידם להשיבו אל אביו" -
עיקר כוונתו להחזירו לבית מדרשו של אבא - זו הצלה אמיתית.
משל לאדם שנפל לבור, וצעק בכל כוחו לעזרה. לפתע הגיע
רופא שנבהל מעומק הבור, וזרק לו תרופות באמרו, אם תחלה
בבור תעזר בתרופות. סנדלר שעבר במקום זרק לו נעליים
חדשות והקצב זרק לו בשר טרי. האדם שכמעט התייאש חשב
לשים סוף לחייו, עד שלפתע הגיע חברו הטוב ביותר שהיה
מחוסר מקצוע. הסתכל לתוך הבור וקפץ פנימה. התחיל האדם
לצעוק על חברו בשביל מה קפצת לבור עכשיו שנינו נמות פה,
אך החבר הסתכל על האדם ואמר לו: "אתה חברי הטוב נפלת
לבור הנורא הזה אבל אני כבר הייתי בבור הזה ואני יודע את הדרך
החוצה, בוא אחרי..." וכך הוציא החבר את האדם מחוץ לבור.
זהו ההבדל בין הצלה גשמית להצלה רוחנית ואמיתית.

"והבור רק אין בו מים" (לז, כד)

בפרשתינו נאמר שראובן רצה להציל את יוסף מיד אחיו
השבטים הקדושים, והציע להשליך את יוסף לבור.
ומעלה רבינו האור החיים הקדוש שאלה עצומה ומפורסמת, הרי
לכאורה, ראובן הפיל את יוסף מן הפח אל הפחת, שהרי הבור
היה מלא נחשים ועקרבים, וכמו שדרשו חכמים מהפסוק 'והבור
ריק אין בו מים' שהוא היה ריק ממים, אבל היה מלא בנחשים
ועקרבים, ואם כן איזה הצלה יש בזה?

ומתוך שכל אדם הוא בעל בחירה, ולכן יכול להרוג ולהזיק אף
על פי שלא נגזר כן מן השמים, מה שאין כן בעלי חיים אינם
יכולים להזיק אם לא נגזר כן מהשמים.

ולכן נאמר אצל ראובן 'ויצילהו מידם' - שהציל אותו מאחיו שהם
בעלי בחירה, והכניסו לבור נחשים ועקרבים שאינם בעלי בחירה,
כי ראובן הכיר בצדקותו של יוסף, וידע שהנחשים והעקרבים לא
יפגעו בו.

לעומת זאת השבטים שסברו שיוסף חטא, היו בטוחים שהוא
יפגע על ידי הנחשים והעקרבים.

והאדמו"ר רבי יצחק אייזיק מקאמארנא צוקללה"ה ב'ספרו
שולחן הטהור' מספר, שפעם נסע רבינו האור החיים הקדוש

לעי"נ

הרה"צ שבת' בנימין
בן ר' שמואל אהרן
יודלביץ זצוק"ל
כ"ב כסלו

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר'
בנימין בינוש רזנבוים
זצוק"ל
כ"ו בניסן

להצלחת

רעות יהודית שתחי'
בת רונית בכל העניינים,
נחת מכל יוצ"ח, אושר
ועושר, בריאות וס"ד

סיפורים נפלאים פרשת וישב

נפוליאון הבחין שבין נציגי הדת נפקד מקומו של רב יהודי ולכן דרש בתוקף להביא רב שגם יישא את נאומו לכבודו. בעיירה הסמוכה כיהן רב ישיש שהובהל למקום הנשף ונתבקש לשאת מדברותיו.

הוא פתח בהתנצלות שמעולם לא נאם בפני קיסר ומלך וכן התנצל על כך שלא היה סיפק בידו להתכונן, מה שאוכל לומר, אלו דברים מתוך פרשת השבוע שמדבר אני אל קהלי.

נפוליאון דרבן את הרב לנאום, תוך שהוא אומר שהוא מעדיף לשמוע דברים שלא הוכנו מראש מתוך התורה הקדושה מאשר לשמוע דברי חנופה שלא מבטאים את מה שבלב.

וכך פתח הרב ותיאר בכישרון רב את המסופר בפרשתנו והגיע אל יוסף שמבקש משר המשקים "כי אם זכרתני... ועשית נא עמדי חסד, והזכרתני אל פרעה והוצאתני מן הבית הזה".

שאל הרב: מה זה "כי אם"? יוסף היה צריך לבקש אחרי שפתח את החלום, נא הזכירני לפרעה?

אלא, כשיוסף פתר את החלום, הפריך שר המשקים את הפתרון וטען כך: כשאדם נחשד בחטא למלוכה הריהו נלקח ונחקר ונכלא ונשפט ואז מתבררים הדברים, אם אכן חטא יישלח לענישה בכלא ואם יצא זכאי הריהו יוצא לחירות.

לא כן הדבר כאשר החשוד הינו משרי המלך, כי אז יזמנו אותו בחשאי לשימוע ואם מתברר שיש דברים בגו מעלים את רף החקירה בעוד שלב ורק אם יש הוכחות ברורות וצועות לשמים אז יישפט ויכלא (וגם אם ישוחרר, לא ישוב כבר לכהונתו).

טוען שר המשקים: אם הושלכתי כבר לכלא, זה בלתי מציאותי לחלוטין שישבינוי לכס תפקידי!

עונה לו יוסף, הכל נכון ויפה אם אכן הושלכת לכלא בגלל החטא שלך - זבוב בתוך גביע היין. אבל דע לך שכל עצם שישבתך בכלא אינה בגלל הזבוב בכוס, אלא כדי שאתה תפגוש אותי כאן ותזכירני בפני פרעה וע"י כך אשתחרר.

ולכן דרך הטבע הרגילה (שלא תחזור להיות שר) אינה קיימת במקרה שלך.

וזהו הרמז במילים "כי אם זכרתני", לומר לך שלא מחמת חטאיך לפרעה אתה נאסרת, "כי אם" - כדי שתזכור אותי ותוציאני מהכלא הזה. זו כל הסיבה שאתה כאן!

סיים הרב את נאומו ואמר: שלא יחשוב המלך שביקורו כאן הוא לטובת הגויים שנאספו לכבודו, להם לא חסר כלום. כל הופעתו כאן, זה ע"י מסובב הסיבות על מנת להקל מהמיסים והגזירות שמוטלים עלינו היהודים.

ואכן, הדרשה עשתה רושם עז על נפוליאון שציווה למחוק את החובות והגזירות של יהודי העיר.

לפי זה יובן שוודאי שיוסף שם את כל מבטחו בה' וכפי שהמדרש מצטט את הפסוק "אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו". רק כאשר ראה יוסף שחלום שר המשקים ומאסרו קשור אליו, הוא ביקש להעביר את המסר הזה לשר המשקים.

ולפי גדלותו של יוסף היה בכך פגם כלשהו: כאשר אתה רואה את הנס מתרחש והולך ומבין שהוא שייך אליך, אל לך להתערב בו, זה כבר מעבר להשתדלות.

בשיירה במדבר, ולקראת כניסת שבת קודש הודיע להולכים עמו כי אין הוא חפץ להמשיך בדרך.

התאגדו לעומתו כל אנשי השיירה ומיאנו לשבות עמו בלב המדבר. נותר איפוא לבדו, ונעשה לו נס ובא אריה ורביץ בסמוך לו, שקט ושאנן, ונשלח משמים להגן עליו מכל חייתו יער, וברביצתו נותר עד לצאת השבת.

חיות שזיהו את מקום מושבו והתקרבו כדי לטורפו, נסו בראותם את האריה הרובץ בסמוך.

לאחר הבדלה, שבה השיירה לאותו מקום, והתברר שבמשך עשרים וארבע שעות נבוכו בדרכם ולא מצאו נתיבם.

"הוא מוצאת והיא שלחה" (לח, כה)

מכאן שנוח לו לאדם להפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חבריו ברבים (סוטה י:).

כשהוצרך הרה"ק רבי יצחק מאמשינוב זי"ע לעבור ניתוח, הדבר גרר עמו שאלה להלכה. הספק שנתעורר היה אם במצב מסויים זה יהיה אסור להזכיר דבר שבקדושה למשך כמה ימים. בהתייעצו עם גדול אחד בענין זה, פסק לו אותו רב לאיסור, והתיר לו הרהור בדברי תורה אך לא דיבור.

התלבט קשות הרה"ק, אם לא יעבור את הניתוח נשקפת לו סכנת חיים, ואם אכן ינותח ויקבל עליו הפסק, איך יוכל לעמוד כמה ימים ללא תפילה. הצדדים כבדו עליו מנשוא, צד אחד סיכן את גופו, וצד שני החריד את נשמתו, ואמנם החליט מטעם זה, 'שב ואל תעשה עדיף', והיינו לבל יעבור הניתוח, יהיה מה שיהיה. ממקום אחר נתבררה אז ההלכה, ונמצא מקום להתיר אף דיבור תורני שלא כפסקו של הרב הנ"ל, ובכל זאת עמד בסירובו לעבור את הניתוח, שהרי יתכן והרב הנ"ל יבוא לבקרו אחרי הניתוח, ומבלי משים לב יזכיר דבר תורה או תפילה מול פניו, ובזה יגרם חלישות הדעת להרב, שעוברים על פסקיו.

לא הועילו טענות ומענות מקורביו על זה, הרה"ק מאמשינוב עמד בשלו, וכי איך אפשר לפגוע בכבוד יהודי, ותלמיד חכם על אחת כמה וכמה. עד שהבטיחו מקורביו שימנעו מלהכניס איש אליו בימים אלו מחמת חולשתו, אז השתכנע והסכים לניתוח. (משמרת הקודש חלק א' עמוד ר')

"זכרתני" ... "והזכרתני" (מ, יד)

המדרש בפרשתנו אומר: "אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו - יוסף. "ולא פנה אל רהבים" - ע"י שאמר יוסף לשר המשקים "זכרתני" "והזכרתני", נוספו לו שתי שנים שנשאר בבור.

השאלות: א. אם המדרש משבח את יוסף ששם מבטחו בה', אז למה נענש על כך שביקש משר המשקים שיזכירו בפני פרעה? ב. הרי יש חובת השתדלות, אז למה בקשתו של יוסף לא נחשבת השתדלות שאדם חייב לעשות?

סיפר הרב מבריסק בשם אביו מעשה שהיה: נפוליאון הגיע לעיר שכבש מיד הרוסים, וערכו לכבודו נשף מפואר, לחגיגה הזומנו אנשי ממשל ואנשי דת שהשמיעו נאומים על הכובש האדיר.